Finnvedens samordningsförbund

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Försäkringskassan

Mitt Val

Motiverad till rätt val

2019-2022
Slutrapport

Lasse Mellergårdh
Projektledare

Innehåll

BAKGRUND 3
MÅLGRUPP 3
SYFTE 3
MÅL 4
MÄTBARA MÅL 4
MITT VAL 4
DELTAGARNA OCH SAMMANHÅLLNINGEN 5
MÅLUPPFYLLELSE 6
SLUTSATSER 9
IMPLEMENTERING 9
PROJEKTLEDARES REFLEKTIONER 10
Bilaga 1 11

BAKGRUND

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har en mångårig erfarenhet av att tillsamman jobba med och för personer som är på väg till arbetsmarknaden. Antingen är det personer på väg tillbaka efter en längre period av *sjukpenning/sjukersättning*, eller in på arbetsmarknaden för personer med *aktivitetsersättning*.
På länsbasis, Jönköpings län, initierar Försäkringskassan runt 300 sjukpenningärenden och knappt 100 ärenden med aktivitetsersättning per år. Lite mindre än en 1/3 av dessa ärenden faller under Finnvedens Samordningsförbunds område.

Erfarenheten visar att när personer startar i *det förstärkta samarbetet* har det funnits behov av ibland ganska omfattande motivationsinsatser.
För att möta det behovet, och för att kunna fokusera på mer arbetslivsinriktade insatser under inskrivningen i *det förstärkta samarbetet*, bestämdes att pröva en förberedande insats, innan själva inskrivning.
Principerna för Mitt Val fanns sedan tidigare, och arbetet i Växjö, med goda erfarenheter, blev en bra inspirationskälla.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan beviljades projektmedel från Finnvedens Samordningsförbund för perioden 2019-2021. På grund av corona-pandemin förlängdes projektet första halvåret 2022. Ansökan, avtal mm finns på förbundets hemsida www.finsamjonkopingslan.se

---

MÅLGRUPP

Personer mellan 19-67 år och som erhåller någon form av ersättning från Försäkringskassan och som behöver rehabiliteringsinsatser för att återgå, eller komma in på arbetsmarknaden

- Personer som har sjukpenning/sjukersättning
- Personer med aktivitetsersättning

SYFTE

I form av vägledningsgrupp bearbeta frågor kring egenskaper/kompetenser, dagens arbetsmarknad, behov av nya vägval. En förberedelse inför en eventuell inskrivning i det förstärkta samarbetet, Försäkringskassan-Arbetsförmedlingen.
Ett syfte med projektet var att se ifall förberedande insatser innan inskrivning i det förstärkta samarbetet skulle höja motivationen hos de deltagare som går vidare in i samarbetet.

MÅL

- Förbereda inför eventuell inskrivning i det förstärkta samarbetet
- Fler skall tacka JA till Gemensam Kartläggning
- Motivationshöjande insatser
- Ge deltagaren möjlighet att orientera sig in emot dagens arbetsmarknad
- Ge deltagaren möjlighet att leta efter hållbar och långsiktig återgång till arbetsmarknaden
- Mötesplats för deltagare i samma situation

MÄTBARA MÅL

- Väntetid mellan Mitt Val och Gemensam Kartläggning skall vara max 2 veckor
- 75% av deltagarna skall gå vidare i det Förstärkta samarbetet
- Deltagarna skall uppnå ökad livskvalité i minst tre av åtta delar i livshjulet
- Proportionerlig fördelning mellan kvinnor och män

Vidare finns 2 indikatorer för finansiell samordning som skall uppfyllas

- Av deltagarna skall 75% anse att de fått stöd som är till stor nytta för dem
- 75% av deltagarna ska anse att det stöd de fått hjälpt dem att utveckla sätt att hantera sin situation

MITT VAL

Urvalet till Mitt Val görs helt av Försäkringskassan. Arbetsförmedlingen har ingen förkunskap om deltagarna och den SUS-registrering[1] som görs är anonym. Endast antal och kön registreras.

Kursen bygger på 8 träffar där varje träff har ett tema. Träffarna är på 2 timmar med en enkel fikapaus. 2 träffar per vecka.
Gruppens storlek maximeras till 8-10 deltagare.
Materialet som använts har varit ett egenproducerat bildspel som grund för dialogerna samt formuläret livshjulet.
Även egenproducerade arbetsblad som stöd i dialogarbetet.

Varje träff har ett tema:

1. Uppstart
2. Pengar och jobb. Varför jobbar man och hur ser sjukförsäkringssystemet ut.
3. Mitt bidrag. Kompetenser och egenskaper
4. Vägval. Livet är fyllt av vägval, hur hanterar vi dessa

[1] SUS är Försäkringskassans statistikplattform System för Uppföljning av Samverkan

5. Tillbaka-Till vad? Vad har hänt i samhälle och arbetsmarknad, och mina förutsättningar
6. Fruktsäljaren. Vi blir en arbetsgivare som skall anställa
7. Nästa steg. Var står jag, vart vill jag och vad blir mitt första steg
8. Avslutning. Enskilda samtal, samt möjlighet att boka tid för Gemensam Kartläggning

Dialog är det huvudsakliga verktyget i kursen. Men vi jobbar även med samtal två och två. Samtalskort kring olika yrken användes även.
Mentimeter.com har använts.
Under pandemin genomfördes en kurs digitalt.

Eftersom det finns två olika målgruppen, de med sjukpenning/sjukersättning och de med aktivitetsersättning, har kurserna anpassats utifrån denna olikhet.
De med aktivitetsersättningar är under 30 år och har oftast ingen arbetslivserfarenhet medan gruppen med sjukpenning/sjukersättning är äldre med skiftande erfarenheter. Kollegerna från Växjö hade inte kört grupper enbart för unga med aktivitetsstöd. Vårt intresse var dock att prova att renodla, utifrån att målgruppen har olika förutsättningar.

DELTAGARNA OCH SAMMANHÅLLNINGEN

I stort sett var det ingen som kände någon annan när grupperna började. Detta är både en möjlighet och utmaning. Men det är tydligt hur det skapades nya kommunikationer under de fyra veckorna som gruppen träffades.

Fikapausen var inte bara en stund för att bryta pågående dialoger. Fikat kom också att bli en brobyggare.
Trots olikheten hos deltagarna var det en styrka att alla hade en form av gemensam bakgrund. Det var uppenbart att detta skapade en samhörighet.

Eftersom gruppen inte var så stor var det även enklare att se till att ingen kom utanför.
Det har varit en hög grad av närvaro vid träffarna. Samtalen kring de teman som varit har varit stimulerande, kreativa och skapat nyfikenhet. Det har funnits ett stort mått av seriositet och de olika uppgifterna har lockat till både eftertänksamhet, skratt, sorg och vidare frågeställningar.

Generellt sett kan även sägas att deltagarna upplevt sig sedda, efterfrågade och hos en del även skapat framtidstro. Gemenskapen kring såväl konferensbord som fikabord har varit påtaglig, och vi har sett att deltagare som initialt hållit sig lite utanför efterhand har växt in i gruppen.

Den digitala kursen som genomfördes innebar en skillnad. Bra sammanhållning men färre och kortare diskussioner i jämförelse med de fysiska träffarna. Större risk att deltagarna i digitala möten inte blir lika involverade.

Fördelar med de digitala träffarna som nämnts är att man slipper resor, bra närvaro, behöver inte exponeras för personer med social fobi.

MÅLUPPFYLLELSE

När det gäller de mer övergripande målen är det rimligt att påstå att projektet har lyckats väl.

Totalt har 66 personer deltagit i Mitt Val. Fördelningen mellan kön och målgrupp enligt följande:

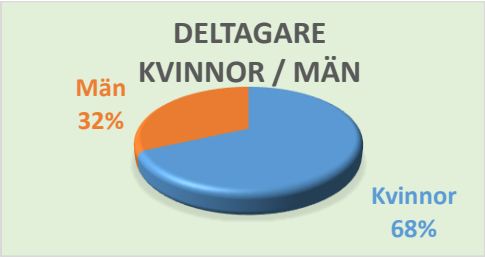

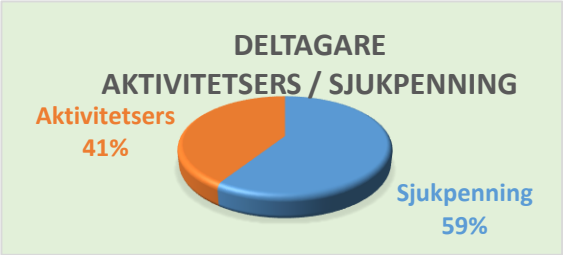

När det gäller uppfyllelsen av målen om jämn fördelning mellan kvinnor och män är det som redovisats ovan en klar obalans.
Under projekttiden har Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för samtal kring detta. Till stor del är det nog en spegling av hur det ser ut bland ärenden totalt på Försäkringskassan.

Två andra mätbara mål handlar om tiden mellan avslutad kurs och datum för Gemensam Kartläggning, samt antal som går vidare till det förstärka samarbetet, alltså påbörjar sin rehabiliteringsresa.

Statistiken visar följande:

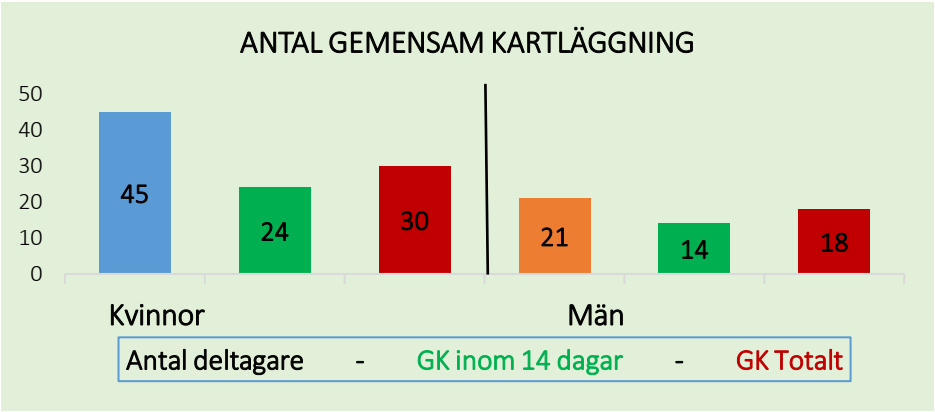

Statistiken visar på flera saker.
När det gäller tiden från kursslut till Gemensam Kartläggning så har 38 av 66 deltagare haft

det inom 14 dagar. Tittar man på antal genomförda Gemensam Kartläggning totalt för deltagarna är siffran 48 vilket motsvarar 73% av deltagarna.

Det kan finnas flera orsaker till att Gemensam Kartläggning dröjt mer än 14 dagar. Det kan handla om mottagarkapacitet men även att deltagare har haft medicinska eller personliga skäl att vänta något mer än 14 dagar.

Målet för deltagare som efter Mitt Val, via Gemensam kartläggning går in i det förstärka samarbetet var satt till 75%. Resultatet för projektet blev 73%.

Andelen män som går vidare till Gemensam Kartläggning är betydligt större än motsvarande del för kvinnor, 86% jämfört med 67%.
Det kan vara intressant att reflektera vidare kring detta. Har det använts olika kriterier vid urvalet?

När det gäller Livshjulet om ökad livskvalitet har det tyvärr blivit fel från början. Det har inneburit att det saknas material för detta mål. Det som finns redovisat nedan är från två grupper och motsvarar bara 8 av 66 deltagare.

Sammanställning av Livscirkeln
Mitt Val

		Resurs		Mat		Sömn		Stress		Dagliga rutiner		Hälsa/rörelse		Fritid/Intresse		Mina framsteg			32 mätpunkter			
Deltagare		Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	ÖKAT	ÖKAT	BACKAT	OFÖRÄNDRAT	
Q	AE	3	4	3	5	3	5	2	3	3	5	2	3	2	4	3	4	8	20	4	8	
Q	AE	4	4	7	3	4	5	7	6	3	3	3	4	6	6	4	6	3				
Q	AE	7	5	6	7	2	5	1	2	3	6	2	3	10	5	8	8	5				
M	AE	7	7	9	9	4	6	5	5	8	8	9	10	8	9	5	8	4				
TOTALEN		21	20	25	24	13	21	15	16	17	22	16	20	26	24	20	26					
Snitt		5,25	5	6,25	6	3,25	5,25	3,75	4	4,25	5,5	4	5	6,5	6	5	6,5					
																						Ogiltig
Q	SP	7	6	6	8	9	10	4	6		7	3	7	8	8	5	10	5	9	12	9	2
Q	SP	3	2	5	5	7	4	2	2	6	8	6	4	3	3	2	2	1				
Q	SP	7	6	9	9	1	3	4	3	9	7	5	4	9	6		5	1				
M	SP	4	5	6	4	2	2	7	6	6	6	3	3	6	4	3	4	2				
TOTALEN		21	19	26	26	19	19	17	17	21	28	17	18	26	21	10	21					
Snitt		5,25	4,75	6,5	6,5	4,75	4,75	4,25	4,25	5,25	7	4,25	4,5	6,5	5,25	2,5	5,25					

Det mätbara målet var att 75% av deltagarna, på minst 3 områden ska ha redovisat en ökning.
Resultatet på dessa 8 deltagare är 62%. Målet nåddes alltså inte.

Trots att underlaget är begränsat är det ändå intressant att reflektera över några saker.

- Alla 4 deltagare från AE-gruppen har ett positivt resultat. Där har 20 av 32 mätpunkter ökat
- På endast 4 av 32 mätpunkter har den gruppen backat
- Resultatet för SP-gruppen är helt annorlunda
- Gemensamt för båda grupperna är att området ”Mina framsteg” har inneburit en ökning eller att läget är oförändrat.
  ”Mina framsteg”, eller som det heter i en annan version, ”Personlig utveckling”, handlar om utveckling, redskap och stöd mm, och med tanke på pilotens grundtanke är det positivt att kursveckorna har för de flesta inneburet framsteg.

Bland de mätbara målen finns även två indikatorerna kring finansiell samordning. Det handlar dels om mått av stöd under kursen, dels om mått av stöd för den fortsatta planeringen.

Det mätbara målet på dessa indikatorer är satt till 75%.

Enkäten, som besvarats anonymt vid sista träffen, har i huvudsak besvarats av deltagarna när man väntat på det avslutande samtalet med kursledarna. Vid det samtalet har kursledarna och deltagarna pratat den fortsatta planeringen. Det innebär att när flertalet av deltagarna svarar på enkäten har det enskilda planeringssamtalet inte ägt rum.

Frågorna 1-5 i enkäten (*fråga 4 saknas i redovisningen*) riktar in sig på det stöd som deltagarna fått under själva kursen medan frågorna 6-10 är mer inriktade på den fortsatta planeringen.

Om indikatorn ”Ibland” räknas in så uppnås målet med 75% väl på fråga 1-3. På fråga 5 uppnås målen till 72% inkluderat ”Delvis”.
När det gäller stödet under själva kursen ska man ha i minnet att det är en kort insats, 4 veckor, med två träffar på 2 tim/gång i veckan.
Det handlar uteslutande om samtal och i det sammanhanget är behov av stöd inte omfattande. Särskilt med tanke på att det inte varit många deltagare som haft ett behov av språkstöd. Den fysiska anpassningen har bestått i att vi kunnat erbjuda ståbord vid behov.

Fråga 5 måste även ses i ljuset av den korta insatsen som kursen handlar om. För att utveckla sätt att hantera sin situation vit vi krävs oftast längre tid.

När det gäller frågorna 6-10 är dessa alltså framåtsyftande.
För att få en rättvis bild av måluppfyllelsen ska man ta med det som skrivits här ovan, om när enkäten har besvarats av deltagarna. Det kan t.ex. ge en förklaring till svaren på fråga 9.

Andra enskilda reflektioner kan vara t.ex. kring fråga 6 som handlar om att vara redo att gå vidare mot arbete och studier. Det uttalade syftet med kursen var att ge deltagarna en möjlighet att ”glänta på dörren” för att se ifall man var redo att ta nästa steg. Vi visste alltså inte ifall mognaden fanns där, och kursen var frivillig. 65% har markerat ”Delvis” och uppåt. När vi sedan ser på resultatet gick 73% vidare till nästa steg, Gemensam Kartläggning.

Till sist, den enskilt högsta mätningen ”Helt och hållet” nåddes på fråga 10, om planering som påbörjas i riklig tid. 23% ansåg det, och kopplar vi på alla indikatorer från ”Delvis” och uppåt blir det 91%. Det borde tolkas som att den planerings som jobbats fram under kursen finns det en stor tilltro på att den påbörjas.

SLUTSATSER

Projektet har visat att för de deltagare som efter avslutad kurs gått vidare in i det förstärkta samarbetet så har syftet om en högre motivation uppfyllts väl.
De dialoger som deltagaren och kursledarna haft under kursen har skapat en god grund för det fortsatta gemensamma arbetet.

Att enskilt och i grupp få stanna upp och föra dialog kring egna kompetenser, egenskaper, förändrade förutsättningar och vägval har både gett positiva insikter och kostsamma upplevelser.

Generellt kan även sägas att den oro som kunde ha funnits att träffarna skulle bli ett tillfälle för att ventilera myndigheters oförmåga att förstå en enskilda deltagarens situation, har uteblivit. Erfarenheter har visat att gruppen själva har bearbetat enskilda deltagares besvikelser och oro vilket har tillfört träffarna både värme och energi.

Vid varje träff har det i princip alltid var med ledare från både Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det har skapat bra balans, och respektive myndighets förutsättningar har kunnat belysas, och har berikat dialogerna.

Under projektperioden kom pandemin som omöjliggjorde gruppträffar. Det innebar att arbetet pausades. Men hösten -21 genomfördes en grupp för unga med aktivitetsersättning digitalt. Erfarenheten därifrån visade att det funkade bra. Kanske beroende framför allt på den datamognad som unga generellt har.

En effekt av pandemin var också att projektet förlängdes. Projekttiden var 2019-2021 men förlängdes men 6 månader. Detta innebar att vi kunde köra ytterligare 2 grupper våren 2022.

En annan slutsats att dra är att fler grupper hade kunnat köras om Försäkringskassan hade haft bättre förutsättningar för att ”plocka fram” deltagare. Handläggarna på Försäkringskassan som medverkade i Mitt Val hade bitvis svårt att av sina kolleger får fram personer i målgruppen. Pandemin är givetvis en orsak som påverkade förutsättningarna för detta arbete. Ingen tvekar på att dessa personer inte finns men det krävs insatser hos varje enskild handläggare för att ta fram namnen och denna tid fanns inte i tillräcklig omfattning.

IMPLEMENTERING

Projektet Mitt Val avslutas nu. När det gäller hur lärdomar kan bäras vidare är huvudlinjen att det kan komma att ske via Samverkansteamet som är ett nytt Finsamfinansierat arbete.
I det direkta arbetet står Försäkringskassan, Psykiatrin och kommunerna i Värnamo/Gnosjö och Gislaved.
Planer finns att om styrgruppen ställer sig positiv så kommer handläggare från Mitt Val och Samverkansteamet att skapa överföring av kunskap/erfarenheter/material från Mitt Val.

Vidare förs samtal inom Arbetsförmedlingen, lokalt, om att implementera ett liknande arbete för gruppen långtidsarbetslösa.

PROJEKTLEDARES REFLEKTIONER

Under projekttiden har jag haft förmånen att under två perioder vara ansvarig för Mitt Val. Det har varit en väldigt go upplevelse.
Jag hade möjlighet att få starta upp arbetet, att jobba fram samtalsmaterial och utforma arbetsuppgifter.
En avgörande faktor för det lyckade resultatet är samarbetet med Försäkringskassan. Det har varit lätt och givande att tillsammans möta målgruppen och få en chans att lotsa kunderna framåt.

En reflektion att gör är kring detta med språk och utlandsfödda.
I någon grupp vi genomfört har vi som handläggare behövt att av språkskäl förtydliga något lite extra men det är lätträknade tillfällen.
Vid ingen grupp har vi haft, eller behövt, tolkhjälp.
Det kan knappast vara så att det speglar bilden av gruppen som haft sjukpenning under en längre tid, generellt sett.
När det gäller personer med aktivitetsersättning kan det nog vara så att en större del av den gruppen på ett annat sätt fått språket via skolan och därmed haft en fördel.
Men vid kommande projekt bör det nog tas med parametrar i projektbeskrivning som tydliggör mångfald, och inte bara kvinnor/män.

En annan reflektion är att bästa och effektivaste fortsättningen för deltagare som går vidare till det förstärkta samarbetet har varit då samma handläggare, både från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, fortsatt jobba med kunden.

Lasse Mellergårdh
Projektledare Mitt Val

Bilaga 1

Svar Deltagare avslut Mitt Val 2019-2021

Fråga 1 Har du fått stöd på ett sätt som är till stor nytta för dig?

Fråga 2 Har du fått vara med och bestämma vilket stöd du får/har fått?

Fråga 3 Har stödet fått ta den tid du behövt?

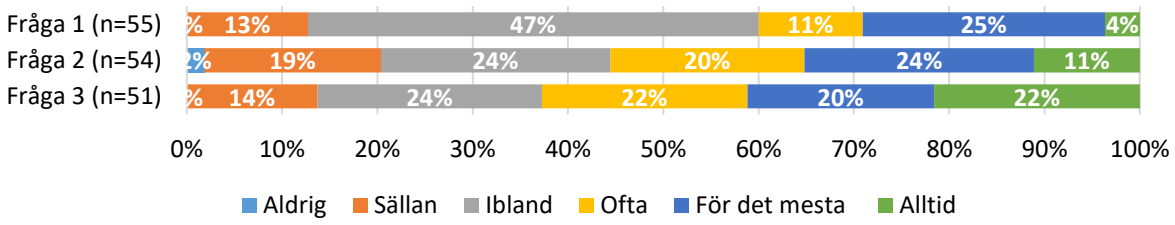

Fråga 5 Har det stöd du fått hjälpt att utveckla sätt att hantera din situation?

Fråga 6 Känner du dig mer redo att kunna arbeta eller studera jämfört med innan du fick kontakt med oss?

Fråga 7 Upplever du att personalen har tagit tillvara dina erfarenheter, kunskaper och synpunkter?

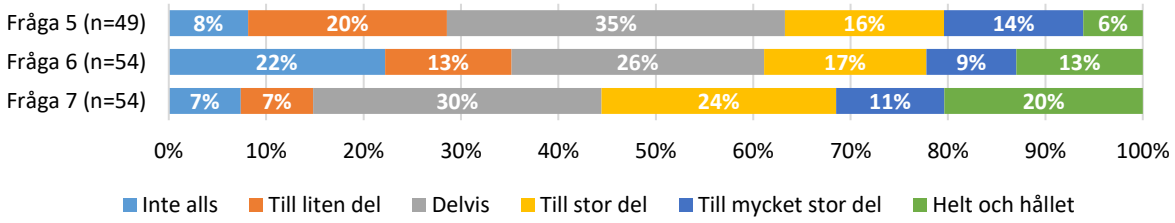

Fråga 8 Har ni påbörjat en planering för vad som ska hända efter att nuvarande stöd har upphört?

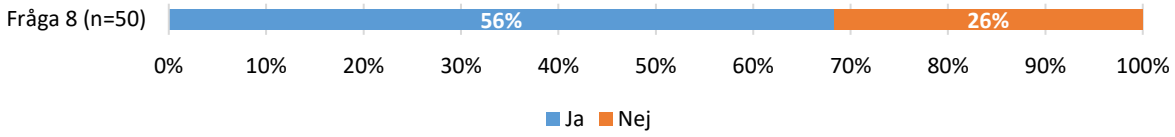

Fråga 9 Finns det en tillräcklig planering för vad som ska hända efter att detta stöd har upphört?
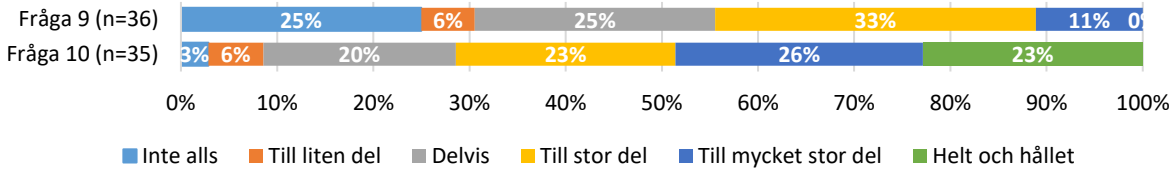
Fråga 10 Kommer det som är planerat att påbörjas inom rimlig tid?